

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
кафедра музичних інструментів

ЗАТВЕРДЖЕНО”
Проректор з науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С.В.

”18” 11. 2015 р.

СПЕЦІАЛЬНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
РОБОЧА ПРОГРАМА

Вибіркової навчальної дисципліни

підготовки «Бакалавра» напрямку

6.020204 «Музичне мистецтво»

Луцьк – 2015

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний музичний інструмент для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»

«18», 08 2015 р. _____ 12 с.

Розробник: Охманюк В. Ф., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичних інструментів

Рецензент: Шиманський П.Й., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичних інструментів

Робоча програма навчальної дисципліни розглянута і затверджена на засіданні кафедри музичних інструментів

протокол № 2 від 22. 09 . 2015 р.

Завідувач кафедри музичних інструментів
кандидат мистецтвознавства, доцент

Шиманський П.Й.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково- методичною комісією інституту мистецтв

Протокол № 2 від 23 . 09 . 2015 р.

Голова методичної комісії
кандидат мистецтвознавства, доцент

Шиманський П.Й.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково- методичною радою університету

Протокол № 3 від 18 . 11 . 2015 р.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 8	0202 «Мистецтво»	вибіркова
Модулів 8 Змістових модулів 4 Загальна кількість годин 240	6.020204 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки: 1 рік 10 місяців навчання
		Семестр: 1, 2, 3, 4
		Лекції: 0 Практичні: 0
Тижневих годин Аудиторних 1 – 1, 2, 3, 4 семестр самостійної роботи 1 – 1, 2, 3, 4 семестр консультації 0,5 – 1, 2, 3, 4 семестр	Бакалавр	Індивідуальні заняття: 92
		Самостійна робота: 134
		Консультації: 14
		Форма контролю: екзамен – 2, 4 семестр Залік – 1, 3 семестр

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У програмі чітко визначаються завдання курсу та рівень сучасних вимог до музично-педагогічної та музично-виконавської майстерності майбутнього викладача музики. Досягнення сучасного рівня професійної підготовки майбутніх викладачів музики передбачає дотримання в процесі музичної підготовки принципів системності, цілісності, історизму і дидактичної обґрунтованості, принципу єдності художніх, піаністичних, педагогічних завдань розвитку студента, розвиток художньо-творчої активності та здатність до самостійної інтерпретації музичних творів.

Музична освіта поєднує в собі виховання естетичного сприймання музики та розвиток індивідуальних виконавських можливостей.

Всі якості і вміння розвиваються і вдосконалюються у класі спеціального музичного інструменту

Програма з дисципліни “Спеціальний музичний інструмент” спрямована, таким чином, на формування високого рівня професійної підготовки і творчих можливостей студента. Програмою передбачено гру творів різних стилів, жанрів і форм.

Завдання курсу:

- розвивати музичне мислення;
- піднести рівень технічної підготовки, переконливості у трактовці і артистичності виконання твору;
- виховувати музично-слухові та тактично-виконавські уявлення;
- навчити розуміти художній образ як єдність загального і індивідуального, об'єктивного і суб'єктивного;
- поєднати інтуїтивний та деструктивний процеси осмислення художнього образу.

Разом із практичними навичками гри на музичному інструменті в завдання курсу "Спеціальний музичний інструмент" входить також виховання у студентів творчої волі, стремління до вдосконалення, формування художнього смаку, почуття стилю, широкого кругозору, знайомство із кращими зразками вітчизняної і зарубіжної музики, творами сучасних композиторів, народною творчістю, творчістю композиторів джазового та естрадного напрямів.

Мета курсу "Спеціальний музичний інструмент":

- підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності;
- оволодіння арсеналом музично-педагогічної науки та практики;
- підготовка студента до вільного використання музичного інструменту при проведенні уроків музики та позакласної музично-виховної роботи;
- розвиток індивідуальних виконавських можливостей студентів;
- сприяння розвитку самостійної творчої ініціативи.

Завданням навчальної дисципліни є:

- Формування художніх смаків студентів на кращих зразках світової та вітчизняної музичної спадщини;
- Поглиблення музично-історичних та музично-теоретичних знань в процесі виконання завдань індивідуально-творчого характеру;
- Широке використання міжпредметних зв'язків для інтенсифікації роботи над музичними творами;
- Виховання у студентів відповідальності, дисципліни, волі, цілеспрямованості у набутті професійної майстерності;
- Виховання готовності студентів до естетичного самовиховання, розвиток умінь та навичок самостійної організації праці педагога-музиканта, змістового розподілу часу, уміння зосереджувати увагу на головних етапах роботи.

В процесі вивчення курсу студент має оволодіти таким рівнем педагогічної та музично-виконавської майстерності, що зумовить:

- а) проведення уроків музики на високому професійному рівні сучасних вимог;
- б) вільне володіння інструментом у виконанні творів класичної та сучасної літератури, що рекомендуються на слухання в школі; акомпанувати, брати участь в

ансамблях, проводити різні види позакласної роботи, яка пов'язана з естетичним вихованням школярів;

в) знання методики викладання гри на інструменті з урахуванням специфіки роботи в загальноосвітній школі та педагогічному училищі;

г) достатній рівень самостійного володіння інструментом, що надасть випускнику можливість постійно підвищувати свої знання, знайомитися з новою нотною літературою, накопичувати виконавський „багаж” для проведення всіх видів музично-виховної та музично-освітньої роботи.

3. Програма навчальної дисципліни (баян, акордеон)

1 семестр

Змістовний модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал.

Тема 1. Гра мажорних, мінорних гам до 3-4 знаків. Етюд.

Тема 2. Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру

Художньо-виконавська підготовка.

Обробка народної пісні. Естрадний твір

Попереднє програвання. Детальний розбір. Робота над технікою та художнім змістом. Вивчення твору на пам'ять.

2 семестр

Змістовний модуль 2. Інструктивно-технічний матеріал

Тема 1. Гра мажорних мінорних гам до 5-6 знаків. Етюд.

Тема 2. Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру

Художньо-виконавська підготовка.

Твір великої форми. Твір віртуозного характеру

Попереднє програвання. Детальний розбір. Робота над технікою та художнім змістом. Вивчення твору на пам'ять.

3 семестр

Змістовний модуль 3. Інструктивно-технічний матеріал.

Тема 1. Гра мажорних мінорних гам терціями до 3-4 знаків. Етюд.

Тема 2. Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру

Художньо-виконавська підготовка.

Поліфонічний цикл. Джазовий твір

Попереднє програвання. Детальний розбір. Робота над технікою та художнім змістом. Вивчення твору на пам'ять.

4 семестр

Змістовний модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал.

Тема 1. Гра мажорних мінорних гам терціями до 3-4 знаків. Етюд.

Тема 2. Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру

Художньо-виконавська підготовка.

Твір великої форми. П'єса.

Попереднє програвання. Детальний розбір. Робота над технікою та художнім змістом. Вивчення твору на пам'ять.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Практичні (індивідуальні) заняття	Консультації	Сам роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1, 2, 3, 4 Інструктивно-технічний матеріал				
Тема 1. Мажорні, мінорні гами. Етюд		12	3	14
Тема 2. Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру		12	3	14
Разом за змістовними модулями 1, 2, 3, 4	58	24	6	28
Модульна контрольна робота 1. Художньо-виконавська підготовка				
Обробка народної пісні.		9	1	10
Естрадний твір.		9	1	11
Разом за модульною контрольною роботою 1	41	18	2	21
Модульна контрольна робота 2. Художньо-виконавська підготовка				
Твір великої форми.		6	1	10
Твір віртуозного характеру.		6	1	4
Разом за модульною контрольною роботою 2	28	12	2	14
Модульна контрольна робота 3. Художньо-виконавська підготовка				
Поліфонічний цикл		12	1	32
Джазовий твір		12	1	20
Разом за модульною контрольною роботою 3	78	24	2	52
Модульна контрольна робота 4. Художньо-виконавська підготовка				
Твір великої форми		7	1	11
П'єса		7	1	8
Разом за модульною контрольною роботою 4	35	14	2	19
Усього годин	240	92	14	134

5. Консультації

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Мажорні, мінорні гами. Етюд	3
2.	Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру	3
3.	Джазовий твір	1
4.	Обробка народної пісні.	1
5.	Поліфонічний цикл	1
6.	Твір великої форми	2

7.	П'еса	1
8.	Естрадний твір.	1
9.	Твір віртуозного характеру	1
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Мажорні, мінорні гами. Етюд	14
2.	Шкільна пісня під власний супровід. Твір танцювального характеру	14
3.	Джазовий твір	20
4.	Обробка народної пісні.	10
5.	Поліфонічний цикл	32
6.	Твір віртуозного характеру.	4
7.	Твір великої форми.	21
8.	Естрадний твір.	11
9.	П'еса	8
	Разом	134

7. Індивідуальні завдання

У процесі вивчення курсу «Спеціальний музичний інструмент» студент повинен в індивідуальному порядку підготувати та вивчити один-два твори та проілюструвати їх викладачу. Приклади творів:

1. Діабелі А. Сонатина.
2. Власов В. На ярмарку.
3. Коняєв С. Скерцо.

8. Методи навчання

1. Словесно-інформаційний (лекція, бесіда, пояснення, прослуховування музичного твору).
2. Словесно-евристичний (порівняння).
3. Практично-евристичний (показ музичного твору з коментарем, гра без інструмента).
4. Словесно-дослідницький (аналіз, узагальнення).
5. Практично-дослідницький (виконання творчих завдань).
6. Практично-репродуктивний.
7. Метод ескізного вивчення твору.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу “Спеціальний музичний інструмент” здійснюється у формі *Модульного контролю* – виконанням запланованих музичних творів і оцінюється 60 балами.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль I		Модуль II	Сума балів	Модуль III		Модуль IV	Сума балів
Поточне оцінювання		Мод. к. р. I 60	100	Поточне оцінювання		Мод. к. р. II 60	100
Зміст. мод. I				Зміст. мод. II			
Т I	Т II			Т I	Т II		
20	20			20	20		

Модуль V		Модуль VI	Сума балів	Модуль VII		Модуль VIII	Сума балів
Поточне оцінювання		Мод. к. р. III 60	100	Поточне оцінювання		Мод. к. р. IV 60	100
Зміст. мод. III				Зміст. мод. IV			
Т I	Т II			Т I	Т II		
20	20			20	20		

Критерії оцінювання I, II, III та IV змістових модулів

Відмінно (18-20) – твори виконані на високому художньому та технічному рівні з достатньо переконливою інтерпретаційною думкою; при виконанні продемонстроване глибоке знання музичних стилів і жанрів, висока технічна майстерність; під час виконання припущено кілька неточностей, які не зменшили цінності виконання.

Добре (15-17) – студент достатньо глибоко розкрив художній зміст твору; достатньо втілив власну інтерпретацію; при виконанні продемонстрував достатнє знання музичних стилів і жанрів, достатню технічну майстерність;

Задовільно (12-14) – студент не достатньо глибоко розкрив художній зміст твору; не достатньо переконливо втілив власну інтерпретацію; виконав твір на недостатньому технічному та художньо-емоційному рівні.

Незадовільно (7-11) – студент не розкрив художній зміст твору; непереконливо втілив власну інтерпретацію; продемонстрував низький технічний та художньо-образний рівень виконання музичного твору.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Відмінно (54-60) – студент повністю розкрив художній зміст твору (творів); переконливо втілив власну інтерпретацію; при виконанні продемонстрував глибоке знання музичних стилів і жанрів, високу технічну майстерність; під час виконання припустився кількох неточностей, які не зменшили цінності виконання.

Добре (45-53) – студент достатньо глибоко розкрив художній зміст твору (творів); достатньо втілив власну інтерпретацію; при виконанні продемонстрував достатнє знання музичних стилів і жанрів, достатню технічну майстерність;

Задовільно (36-44) – студент не достатньо глибоко розкрив художній зміст твору (творів); не достатньо переконливо втілив власну інтерпретацію; виконав твір (твори) на недостатньому технічному та художньо-емоційному рівні.

Незадовільно (0-35) – студент не розкрив художній зміст твору (творів); непереконливо втілив власну інтерпретацію; продемонстрував низький технічний та художньо-образний рівень виконання музичного твору.

ЗВЕДЕНА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка національною шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>	<i>Пояснення</i>
90 – 100	Відмінно	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82 – 89	Добре	B	Дуже добре – вище від середнього рівня з кількома помилками
75 – 81		C	Добре – загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
67- 74	Задовільно	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю

			недоліків
60 - 66		Е	Достатньо - виконання відповідає мінімальним критеріям
35 -59	Незадовільно	Fx	Незадовільно - необхідне перескладання
1 -34		F	Незадовільно – необхідне повторне вивчення курсу

11.ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Поліфонічні твори

Бах Й.С. Органна прелюдія і фуга g-moll.
 Бах Й.С. Інвенція F-dur.
 Бах Й.С. Вісім маленьких прелюдій і фуг. Переклад М. Оберюхтіна.
 Бах Й.С. Органна токката і фуга d-moll.
 Бах Й.С. Маленькі прелюдії і фуґи. Переклад О.Онєгіна.
 Бельман Л. Готична сюїта.
 Букстехуде Д. Прелюдія і фуга fis-moll.
 Гавлік В. Чакона.
 Григорян Г. Прелюдія e-moll.
 Єгоров В. Поліфонічний триптих (Веселий настрій. Споґад. Бурлеска.)
 Курильов Є. В Костелі.
 Мясковський М. В старовинному стилі. Фуґа.
 Перґолезі Д. Вступ. Фінал із “Stabat Mater”. Переклад Б. Беньямінова.
 Репніков А. Basso ostinato.
 Чекалов П. Чотири поліфонічні п’єси.

Твори великої форми

Бах Й.С. Концерт c-moll.
 Бакаєв М. Концертна п’єса.
 Білошицький А. Partita № 3.
 Бортнянський Д. Соната E-dur I частина. Переклад В. Герасимова.
 Гайдн Й. Соната №1 e-moll, № 34 , 1 ч. Концерт D-dur.
 Генішта А. Соната f-moll I ч.
 Двоскін О. Грецька рапсодія-сюїта.
 Дербенко Є. Гуморески.
 Діабелі А. Сонатина.
 Золотарьов Вл. П’ять композицій.
 Зубицький В. Соната № 2.
 Киянов Б. Концерт для баяна з малим симфонічним оркестром.

Клементі М. Сонатини Es-dur, D-dur, G-dur.
Кулау Ф. Сонатина C-dur.
Марчелло А. Концерт d-moll, 2, 3 частини.
Моцарт В. А. Соната № 11 . 1 частина; № 12 Фінал.
Сарасате Д. Інтродукція і тарантелла.
Семенов В. Болгарська сюїта.
Скарлаті Д. Соната a-moll. Переклад Д. Матюшкова.
Холмінов А. Сюїта.
Чайкін М. Соната № 1. 4 частина. Концерт для баяна з оркестром I, IV ч.
Яшкевич І. Соната C-dur, 1 частина.

П'єси та обробки народних пісень

Альбеніс І. Кордова.
Богословський М. Три російські п'єси. Билина. Хоровод. Пляска.
Брамс Й. Угорський танець № 2.
Власов В. На ярмарку.
Вогрич М. Каприс-стаккато.
Гріг Е. Кобольд.
Гридін В. Концертна п'єса.
Голуб М. Токката.
Гендель Г.Ф. Томсон Ц. Пассакалія.
Гридін В. Розсипуха.
Горенко Л. Варіації на тему української народної пісні "Їхав козак за Дунай".
Дайро П. Фантазія – рапсодія.
Даккен К. Зозуля. Переклад В. Беньямінова.
Дикусаров В. Скерцо.
Дмитрієв В. Експромт.
Дранга Ю. Варіації на тему російської народної пісні "Тонкая рябина".
Іванов В. Парафраз на тему російської народної пісні "Утушка луговая".
Коняєв С. Скерцо.
Кос -Анатольський А. Гомін Верховини. Переклад А. Онуфрієнка.
Корчага В. Варіації на тему української народної пісні "Ой, джигуне, джигуне".
Корчага В. Парафраз на тему української народної пісні "Взяв би я бандуру".
Кузнецов Є. Варіації на тему білоруської народної пісні "Перепілонька".
Лисенко М. Експромт.
Марценюк А. Парафраз на тему української народної пісні " Ой на горі два дубки".
Маньянте Чарльз. Венеціанський карнавал.
Монті В. Чардаш. Концертна обробка І. Яшкевича.
Мясков К. Скерцо.
Рамо Ф. Курка.
Сарасате П. Циганські наспіви.
Сибеліус Я. Арабеска.
Соловійов-Сєдой В. Веселий поїзд. З кінофільму "Перша рукавичка".
Тізол Хуан – Дюк Елінгтон, Караван.
Фрескобальді Дж. Токката. Транскрипція Ф. Гедеско.

Чайковський П. В селі.
Шуман Р. Сміливий вершник.
Шендерьов Г. Думка. Частушка.
Шостакович Д. Святкова увертюра. Переклад Ф. Бушуєва.
Щедрін Р. Гумореска.

12. Література

1. Альбом баяніста. Упорядники: В. Панькова М. Давидов. - К.: Музична Україна, 1970.-82с.
2. Альбом баяніста. Упорядник В. Бесфамільнов. - К.: Музична Україна, 1972.-75с.
3. Альбом баяніста. Упорядник С. Чапкій.- К.: Музична Україна, 1968.-70с.
4. Альбом баяніста. Випуск 3.- Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР. Укладач С. Чапкій. - Київ, 1961.-94с.
5. Аверкин А. Концертные пьесы для баяна. - М.: Музыка, 1970.-52с.
6. Баян в музыкальном училище. Составитель В. Накапкин. - М.: Советский композитор, 1976.-40с.
7. Бах Й.-С. Маленькие прелюдии и фуги. - М.: Музыка, 1970.-48с.
8. Вибрані сонати та сонатини зарубіжних композиторів. Упорядник М. Різоль. – К.: Музична Україна, 1970.-60с.
9. Вибрані сонати та сонатини зарубіжних композиторів. Упорядник М. Різоль.- К.: Музична Україна, 1967.- 57с.
10. Виртуозные пьесы в переложении для баяна и готово-выборного баяна. Составитель Б. Бенъяминов. – Л.: Музыка. 1971.-78с.
11. Гайдн Й. Концерт D-dur. Переложение для двух баянов Н. Отделенова.- М.: Музыка. 1965.-60с.
12. Готово-выборный баян в музыкальном училище. Випуск 4. Составитель В. Накапкин. - М.: Советский композитор, 1976.-44с.
13. Избранные произведения русских композиторов в переложении для баяна. Випуск 3. - М.: Музыка, 1978.-48с.
14. Играет Раджап Шайхутдинов. - М.: Сов К-ор. 1982.-64с.
15. Киянов Б. Концерт для баяна с малым симфоническим оркестром. - Л.: Советский композитор, 1961.-56с.
16. Концертные пьесы для баяна. Випуск 12. - М.: Музыка, 1966.-56с
17. Концертные пьесы для баяна. Випуск 10. – М.: Музыка. 1965.-10с.
18. Концертные пьесы для аккордеона. Випуск 7. - М.: Советский композитор. 1969.-48с.
19. Концертные пьесы для баяна. - М.: Советский композитор .1961.-15с.
20. Концертные пьесы для баяна. - М.: Музыка, 1965.-28с.
21. Концертные пьесы для баяна. Випуск 32. - М.: Советский композитор, 1979.-54с.
22. Корчага В. П'еси для баяна. – Рівне, 1996. - 82с.
23. Органная музыка для баяна. Переложение А. Толмачева. - М.: Музыка, 1972.-46с.